

Μέτρηση Οικονομικής Δραστηριότητας

Δρ. Αικατερίνη Γριμάνη
Αρχές Οικονομικής II

Μέτρηση οικονομικής επιτυχίας

- ❧ **Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ):** μετρά συγχρόνως (α) το συνολικό εισόδημα που έχει αποκτηθεί από την παραγωγή του μέσα στην οικονομία και (β) συνολική δαπάνη αγαθών και υπηρεσιών που παράχθηκαν στην οικονομία
- ❧ **Ποσοστό Ανεργίας:** αντανακλά την κατάσταση του οικονομικού κύκλου → όταν το προϊόν πέφτει, η ζήτηση για εργασία πέφτει και το ποσοστό ανεργίας αυξάνει
- ❧ **Πληθωρισμός:** στόχος η διατήρηση σταθερών τιμών (πολύπλοκο)

Επιδιώκεται ο χρυσός κανόνας μεταξύ απολύτως σταθερών τιμών και υψηλού πληθωρισμού, επιτρέποντας μια ήπια ανοδική πορεία των τιμών

Στόχοι μακροοικονομικής πολιτικής

- ☞ Υψηλό και αυξανόμενο επίπεδο εθνικού προϊόντος (πραγματικού ΑΕΠ)
- ☞ Υψηλή απασχόληση με χαμηλή ανεργία
- ☞ Σταθερό ή ήπια αυξανόμενο επίπεδο τιμών

Εργαλεία μακροοικονομικής πολιτικής

- ☞ Δημοσιονομική πολιτική: επηρεάζει επένδυση, δυνητικό προϊόν, μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη
- ☞ Νομισματική πολιτική: ασκεί σημαντική επίδραση τόσο στο πραγματικό όσο και στο δυνητικό ΑΕΠ

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

- ✧ Η αγοραία αξία όλων των τελικών αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται σε μια χώρα στη διάρκεια μιας ορισμένης χρονικής περιόδου (ενός έτους).
- ✧ Είναι το άθροισμα των αξιών κατανάλωσης (C), της ακαθάριστης επένδυσης (I), των κρατικών αγορών αγαθών και υπηρεσιών (G) και των καθαρών εξαγωγών (X) που παράγονται σε μια χώρα στη διάρκεια δεδομένου έτους

$$ΑΕΠ = C + I + G + X$$

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

- Αθροίζει πολλά και διαφορετικά είδη προϊόντων χρησιμοποιώντας τις τιμές αγοράς
- Περιλαμβάνει όλα τα είδη που παράγονται στην οικονομία και πωλούνται νόμιμα στις αγορές (εκτός προϊόντα που παράγονται και πωλούνται παράνομα ή καταναλώνονται στο σπίτι)
- Συμπεριλαμβάνει μόνο την αξία των τελικών προϊόντων
- Περιλαμβάνει υλικά αγαθά και υπηρεσίες που έχουν παραχθεί πρόσφατα, μέσα στα γεωγραφικά όρια μιας χώρας, στη διάρκεια ενός έτους ή τριμήνου

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

- Κατανάλωση (C): η δαπάνη των νοικοκυριών για αγαθά και υπηρεσίες (διαρκή αγαθά: αυτοκίνητα, οικιακές συσκευές κτλ. – μη διαρκή αγαθά: τρόφιμα, ρουχισμός – υπηρεσίες: ιατρική περίθαλψη)
- Επένδυση (I): η αγορά αγαθών που θα χρησιμοποιηθούν στο μέλλον για την παραγωγή άλλων αγαθών και υπηρεσιών – το άθροισμα των αγορών κεφαλαιουχικού εξοπλισμού, αποθεμάτων και κτηρίων
- Δημόσιες δαπάνες (G): μισθοί δημοσίων υπαλλήλων και δαπάνες για δημόσια έργα
- Καθαρές εξαγωγές (X): αφαιρούνται οι εισαγωγές

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

- ❧ **Ονομαστικό ΑΕΠ (Nominal GDP):** η αξία των αγαθών και υπηρεσιών σε τρέχουσες (τωρινές) τιμές
- ❧ **Πραγματικό ΑΕΠ (Real GDP):** η αξία των αγαθών και υπηρεσιών σε σταθερές τιμές συγκεκριμένου έτους βάσης, δεν επηρεάζεται από τις μεταβολές των τιμών, καλύτερο μέτρο της οικονομικής ευημερίας
- ❧ **Αποπληθωριστής ΑΕΠ:** ο λόγος του ονομαστικού ΑΕΠ προς το πραγματικό ΑΕΠ και αντανakλά το τρέχον επίπεδο των τιμών σε σχέση με το επίπεδο τιμών του έτους βάσης (αντανakλά τιμές όχι ποσότητες), για να παρακολουθούν οι οικονομολόγοι το μέσο επίπεδο τιμών στην οικονομία

Τρόποι μέτρησης ΑΕΠ

- ☞ Το ΑΕΠ ως **συνολική δαπάνη της οικονομίας**
- ☞ Το ΑΕΠ ως **συνολικό εισόδημα**
- ☞ Το ΑΕΠ ως **προστιθέμενη αξία**

Το ΑΕΠ ως συνολική δαπάνη της οικονομίας

- ❧ Ιδιωτική κατανάλωση (δαπάνες νοικοκυριών)
- ❧ Ακαθάριστη ιδιωτική επένδυση
- ❧ Κρατική ή δημόσια δαπάνη
- ❧ Εξαγωγές

Το ΑΕΠ ως συνολικό εισόδημα

- ✧ Μισθοί
- ✧ Πρόσοδοι περιουσίας
- ✧ Τόκοι
- ✧ κέρδη

Το ΑΕΠ ως προστιθέμενη αξία

- ↻ Προς αποφυγή διπλής ή τριπλής μέτρησης στοιχείων στον υπολογισμό του ΑΕΠ
- ↻ Λαμβάνεται η αξία κάθε σταδίου παραγωγής, η οποία προστίθεται στο προϊόν και το άθροισμα των προστιθέμενων αξιών κάθε σταδίου αποτελεί την τελική αξία του προϊόντος
- ↻ ΑΕΠ είναι η συνολική προστιθέμενη αξία της παραγωγής όλων των επιχειρήσεων της οικονομίας, υπολογίζεται είτε με τη μέθοδο της τελικής αξίας, είτε με τη μέθοδο της προστιθέμενης αξίας

Άλλα μέτρα μέτρησης Προϊόντος

- Ακαθάριστο Εθνικό προϊόν = ΑΕΠ + Καθαρό Εισόδημα από το Εξωτερικό (διαφορά της εισροής εισοδημάτων από το εξωτερικό και της εκροής εισοδημάτων προς το εξωτερικό)
- Καθαρό Εγχώριο Προϊόν (ΚΕΠ): από το ΑΕΠ αφαιρούμε τις αποσβέσεις → μέρος του κεφαλαίου που αναλώθηκε στην παραγωγή
- Εθνικό Εισόδημα = ΚΕΠ + Εισόδημα Εξωτερικού – έμμεσοι φόροι

Οικονομική ευημερία

- ✧ ΑΕΠ ➔ μέτρο του συνολικού επιπέδου της οικονομικής ευημερίας σε μια οικονομία, καλό μέτρο αλλά όχι τέλειο, δεν μετρά άμεσα όλα αυτά που δίνουν νόημα στη ζωή αλλά μετρά τη δυνατότητα να αποκτήσουμε τα μέσα για μια καλή ζωή.
- ✧ Δείκτης επιπέδου ζωής
- ✧ Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης: διάρκεια ζωής, μορφωτικό επίπεδο, βιοτικό επίπεδο όπως αυτό απεικονίζεται από το ΑΕΠ
- ✧ Ποσοστά αυτοκτονιών
- ✧ Έρευνες ψυχικής υγείας

Προβλήματα & Αδυναμίες μέτρησης ΑΕΠ

- ❧ Οικονομικές δραστηριότητες που δεν έγιναν μέσω της αγοράς (ιδιοκατανάλωση) δεν συμπεριλαμβάνονται στην αξία του ΑΕΠ (π.χ. οικιακές εργασίες, μαγείρεμα)
- ❧ Ελεύθερος χρόνος (leisure) δεν συμπεριλαμβάνεται στο ΑΕΠ αλλά συμβάλλει στην αύξηση της κοινωνικής ευημερίας
- ❧ Ύπαρξη «κακών» που μειώνουν την ευημερία αλλά δεν υπολογίζονται (π.χ. η μόλυνση του περιβάλλοντος)
- ❧ Κατά κεφαλήν εισόδημα = ΑΕΠ / πληθυσμός

Μπορεί να αυξηθεί το ΑΕΠ αλλά λόγω ταυτόχρονης αύξησης πληθυσμού να μειωθεί η κοινωνική ευημερία

Προβλήματα & Αδυναμίες μέτρησης ΑΕΠ

- ❧ Ποιότητα Αγαθών (Improved Product Quality): το ΑΕΠ δεν συλλαμβάνει τις διαχρονικές αλλαγές στην ποιότητα των αγαθών η οποία αυξάνει την κοινωνική ευημερία
 - ❧ Εκφράζει το μέγεθος της παραγωγής αλλά όχι και τη σύνθεση, αγνοεί την κατανομή παραγωγής (εισοδήματος) ανάμεσα στα μέλη της
 - ❧ Παραοικονομία: Δραστηριότητες που δεν καταγράφονται μέσω της Αγοράς (π.χ. ιδιωτικά μαθήματα), το ΑΕΠ υποεκτιμάται (Ελλάδα 30% - 40% παραοικονομία)
- Έχουν προταθεί πιο ευρύς δείκτες (κοινωνικοοικονομικοί) π.χ. Αναλφαβητισμός, Νοσοκ. Κρεβάτια, Σχολεία κτλ.

Η ευτυχία και η αυτοεκτίμηση εξαρτώνται από το κοινωνικό στάτους και το σχετικό εισόδημα. Μόνο που το κοινωνικό είναι περιορισμένο, ακόμη.

Andrew Oswald, The Times, 2002